

Tartu Ülikooli Raamatukogu
võõrkeelse perioodika tähestikkataloog (PA võõrk.)
Koostatud 1963-1998

Pass kataloogile nr. 21 „TRÜ TR kataloogisüsteemi juhis“

Kataloogi ülesanne

Võõrkeelse perioodika tähestikkataloog (ladina tähestikus) on lugejakataloog, mis võimaldab leida võõrkeelset perioodikat. Perioodika tähestikkataloogide nimetuste lühivormiks on PA.

Asukoht

Kataloog asub sedelkataloogide ruumis.

Suurus

Kataloog on 5 kataloogikapis 213 kastis. 01.01.1999 seisuga oli kaartide arv umbes 66 000, keskmine juurdekasv aastas - umbes 850 kaarti. 1998.a. lõpetati kataloogi koostamine, täiendamine ja parandamine.

Kataloogi juurde kuulub „Tartu Ülikooli raamatukogude ajakirjade nimestik“ (koost. E.Vigel, ilm. Tartus 1940). Nimisõnalises järjestuses on loendatud perioodilised väljaanded, mis leidsid ülikooli raamatukogus ja ülikooli allasutuste raamatukogudes ning olid trükitud väljaspool Eestit ajavahemikul 1665-1930, seisuga 1940.a.

Aastatel 1964-1986 ilmus TRÜ TR väljaandel ka informatsiooniline bulletin „Raamatukogusse saabunud välisperioodika : [1963-1985]“.

Sisu

Kataloog peegeldab ajalehtede kogus olevaid võõrkeelseid ajalehti ja võõrkeelse perioodika kogus olevaid võõrkeelseid ajakirju ja jätkväljaandeid, mis on ilmunud kuni 1998. aastani olenemata ilmumiskohast.

Kirje

Kirje koostamisel on kasutatud erinevaid kirjereegleid:

- 1950–1973 kehtisid Nõukogude Liidus nn. ühtsed reeglid „Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов“
- alates 1974. a. hakati kasutama ühtsete reeglite uusredaktsiooni
- 1. aprillist 1978. a. mindi üle uuele kirjevormile, mille aluseks oli Nõukogude Liidus ilmunud standard ГОСТ 7.1-76. Ühtlasi hakati kasutama ka Eestis koostatud juhendit „Trükiste bibliograafiline kirjeldamine“ (Tallinn, 1981)
- 1986. aastast kasutati „Правила составления библиографического описания“ (Moskva, 1986)
- 1994. aastal, seoses üleminekuga arvutikataloogimisele, võeti kasutusele

rahvusvahelised kirjestandardid ja -reeglid (ISBD, AACR)

Kataloog sisaldab koondkirjete põhi-, täiend-, viite- ja teatmekaarte.

1. Põhikirie on koostatud igale väljaandele pealkirja või kollektiivautori järgi. Kollektiivi nimi pealdises on ühtlustatud. Koondkirjetes on näidatud kogu väljaande kõik kohaviidad, v.a. erialakogude perioodika kohaviidad. Kui väljaanne koosnes individuaalandmetega köidetest, siis on koostatud igale köite individuaalkirje, mis on liidetud nii perioodika tähestikkataloogi koondkirje juurde kui ka raamatute kataloogidesse (G,A,S).

2. Täiendkirjed on koostatud

- pealkirja all kataloogitud teose puhul:

- a) väljaandvale asutusele
- b) kaanepealkirjale, kui see erineb tiitellehel olevast pealkirjast kolme esimese sõna osas
- c) muudetud pealkirjale
- d) rööppealkirjale
- e) lühendpealkirjale
- f) kollektiivile, kui teos käsitleb kollektiivi ajalugu või tegevust

- kollektiivi all kataloogitud teose puhul - pealkirjale, mille algus erineb pealdisest.

3. Viitekaardid on koostatud:

- a) kollektiivi nimetuse erinevatelt vormidelt kataloogis kasutatud nimevormile
- b) uuelts kirjavärsi vormilt vanale.

NB! Eesti kollektiivide võõrkeelsed väljaanded on leitavad eestikeelsete väljaannete kataloogist. Kataloogi on liidetud ära viited. Näiteks: Tartu Observatory vt. Tartu Observatoorium.

4. Teatmekaarte on kasutatud:

- a) kataloogikaartide järjestuse selgitamiseks
- b) kirjereeglites tingitud muudatuste puhul kirje pealdises
- c) kollektiivide puhul, mis olid muutnud oma nimetust.

Kirje koostamisel oli aluseks selle keele ortograafia, milles teos oli avaldatud.

Raamatukogulikud märkused

Võõrkeelse perioodika kogu tähiseks kohaviidas on Per. Näiteks: Per.A-18023.

Ajalehtede kogu tähiseks kohaviidas on Ajaleht.

Kui perioodika koondkirje koosnes paljundatud individuaalkirje kaartidest, siis on kaartide allosas näidatud ka UDK indeksid.

Kataloogimisosakonnas koostatud kirjed (generaalkaardid) paljundati kõikide lugejakataloogide jaoks. Esialgu dubleeriti kaarte käsitsi, hilisematel aastatel kirjutusmasinal. Alates 1968. aastast kasutati elektrograafilisel teel paljundatud kaarte, mille alläarel olid ka UDK indeksid. Aastatel 1994-1998 (INGRIDI ajal) kasutati arvutiväljatrükina saadud kaarte, mille allosas olid nii UDK indeksid kui ka märksõnad.

Kataloogi ülesehitus

Tähestik

Kataloog on üles ehitatud järgmise tähestiku alusel:

abcčdefghijklmnopqrs(š)tuvwxyz(ž)õ, ä=a, ö=o, ü=u

Kaartide järjestamine

Kaardid on järjestatud vastavalt "Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов" tähestikuliselt ühtses reas. Järjestusühikuks on sõna ja lause. Kirjavahemärke, v.a punkt, ei arvestata. Sidekriipsuga sõnad on arvestatud liitsõnaks. Sidekriipsuga lõppevaid või algavaid sõnu on käsitletud eraldi sõnadena.

Ühe kollektiivi piires on järjestatud:

- a) kollektiivi nimi autori kohal
- b) kollektiivi ja selle allasutuse nimi autori kohal
- c) kollektiivi nimi pealkirjas.

Kaartide liitmine ja mahakantud kirjanduse kaartide eemaldamine

Kataloogiga töötasid: Aime Henno, Liivi Kõiv, Salme Mogom, Ida Noppel, Marina Ostrovskaja, Udo Otsus, Algo Rämmer, Riina Somson, Kandle Tralla, Maire Tünn. Kaartide liitmise käigus kataloogi ka redigeeriti (lisati viitekaarte, parandati kohaviitu jne.).

Kataloogivormistus

Kataloogikastidel on beeži värvi etiketid. Etikettidele on märgitud kasti number ja täht, tähtede ühend, sõna või nimi, millega algab esimene kaart kasti ja sidekriipsu järel – millega algab viimane kaart kasti. Teatud hulga kaartide eraldamiseks kasti on kasutatud punasest plastikust vahekaarte (iga tähe alguses) ja valgest plastikust vahekaarte, millele on kirjutatud esimene sõna kirjast (pealkirjast või kollektiivi nimest). Iga perioodilise väljaande kirje alguses on beežist kartongist vahekaart. Kataloogi juurde kuulub kataloogisilt: „Tähestikkataloog. Võõrkeelne perioodika. Ladina tähestik.“ Sildile on lisatud ka tähestik, mida antud kataloogis kasutatakse.

Ajalugu

1963 – kujundati eraldi kataloog võõrkeelsele perioodikale, mis seni oli peegeldunud võõrkeelse kirjanduse tähestikkataloogis koos raamatutega.

01.01.1999 - lõpetati kataloogi koostamine, täiendamine ja parandamine seoses infosüsteemi INNOPAC rakendamisega.

2014 – kõik kirjed pole veel sisestatud e-kataloogi. (Kataloogi peab veel säilitama!).

Kataloogimisreeglid ja metoodilised juhendid

1. Võõrkeelsete trükiste kirjeldamise lühendid. Tallinn, 1977.
2. Trükiste bibliograafiline kirjeldamine. Tallinn, 1981.
3. ISBD(CR) : rahvusvahelised jadaväljaannete ja teiste pidevväljaannete bibliograafilise kirjeldamise reeglid. Tallinn, 2004.

4. Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов. Ч. 2, Описание периодических изданий. Москва, 1966.
5. Сама. Ч. I. Вып. 2, Организация алфавитного каталога. Москва, 1961.
6. ГОСТ 7.1-76 : библиографическое описание произведений печати. Москва, 1977.
7. Библиографическое описание произведений печати : инструктивно-методические указания. Москва, 1978.
8. ГОСТ 7.11-78 : сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании произведений печати. Москва, 1980.
9. Правила составления библиографического описания. Москва, 1986.

Märkus:

23. märtsil 2006.a. otsustas kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupp: Võõrkeelse perioodika tähestikkataloog (ladina tähestikus) on täielikum kui generaalkataloog ja seega **kuulub alalisele säilitamisele**. Võõrkeelse perioodika generaalkataloogi ei säilitata.

Kataloogipass on koostatud 2 eksemplaris: raamatukogu arhiivi eksemplar ja säilitamisele kuuluvate kaartkataloogide hoiuruumi (r. 254) eksemplar. Pass on leitav ka raamatukogu kodulehelt.

Passi koostajad: Elsa Loorits, Marina Ostrovskaja, jaanuar 2015

Kinnitatud TÜR kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupi poolt 13.01. 2015